

Ledarens kvalitéer

Ur Bibeln:

Den som önskar bli församlingsledare eftersträvar ett viktigt arbete.

Därför måste församlingsledaren vara höjd över allt klander, gift bara en gång, nykter, behärskad, anständig, gästfri och en god lärare.

Han får inte missbruka vin och inte vara hårdhänt utan skall vara försynt och fridsam och fri från penningbegär.

Han skall kunna styra sitt hus och få sina barn att underordna sig, allt i värdiga former.

För hur skall någon som inte kan styra sitt eget hus kunna ta hand om Guds församling?

Han får inte vara nyomvänd, så att han blir högmodig och faller under djävulens dom.

Dessutom måste han ha gott rykte bland utomstående, så att han inte blir förhånad och går i djävulens fälla.

På samma sätt skall medhjälparna vara värdiga och uppriktiga. De får inte vara begivna på vin eller lystna på pengar.

De skall förena trons hemlighet med ett rent uppsåt.

Men först skall också de provas, sedan får de bli medhjälpare om det inte finns något att anföra mot dem.

Är de kvinnor skall de på samma sätt uppträda värdigt, inte förtala någon, utan vara nyktra och pålitliga i allt.

En medhjälpare får inte vara gift mer än en gång och skall kunna styra sina barn och sitt hus.

De som sköter sin tjänst väl får en god ställning och kan visa stor frimodighet i sin tro på Kristus Jesus.

(1Tim 3:1b-13)

När jag lämnade dig kvar på Kreta, var det för att du skulle ordna det som återstod att göra och tillsätta äldste i varje stad efter mina anvisningar: oförvilliga män, som inte har gift sig mer än en gång och vilkas barn är troende och inte kan beskyllas för ett vilt och självsvaldigt liv.

Församlingsledaren måste ju vara oförvillig, eftersom han är Guds förvaltare. Han får inte vara självgod, inte häftig, inte missbruka vin, inte vara hårdhänt, inte sniken, utan skall vara gästfri, godhjärtad, behärskad, rätträdig, from och sträng mot sig själv.

Han skall hålla sig till lärans pålitliga ord, så att han kan styrka andra med en sund undervisning och vederlägga motståndarna.

(Tit 1:5-9)

Kommentarer:

Den som önskar bli församlingsledare eftersträvar ett viktigt arbete, skriver Paulus. Därmed vidrör Paulus tre intressanta aspekter av denna tjänst:

- Vår kallelse kan ha med vår önskan, vår längtan att göra. Vår djupaste längtan indikerar säkert ofta vår kallelse, och våra gåvor.
- Att vara ledare är något eftersträvansvärt. Någoting att sträva efter. Att växa mot, och in i.
- Att vara ledare i församlingen är viktigt, därför att församlingen är viktig. Världen går under utan församlingen. Guds församling var tänkt att vara Guds hoppgivande redskap, Guds profetiska tilltal och åskådliggjorda nåd. Guds församling måste ständigt byggas, i varje tid och i varje kultur. Detta kräver ledarskap. Detta är ett viktigt arbete.

Förvånande då att Paulus här bara konstaterar att detta arbete är viktigt, men sedan inte talar om för oss **hur** det ska utföras. Istället handlar hans undervisning om **arbetaren**.

Varför?

Kanske för att arbetet ständigt förändras. Varje tid och kultur ställer sina speciella behov på arbetet. En manual för församlingsbygge år 50 i Thessalonike, eller år 60 i Rom hade varit omöjlig att följa år 2000 i Sverige. Tiden har förändrats. Inte Guds tanke med församlingen. Den ska fortfarande vara ”*sanningens pelare och grundval*” i den här världen (1Tim 3: 15). Men det sätt den ska gestalta detta på, och det språk den måste använda för att kunna göra detta måste ständigt förändras.

Budskapet får inte förändras.

Språket måste ständigt förändras.

”*Den levande Gudens församling*”, (1Tim 3: 15), måste förbli en levande församling, inte en petrifierad fossil, en lämning från en svunnen tid.

Anpassa er inte efter denna världen, utan låt er förvandlas genom förnyelsen av era tankar, så att ni kan avgöra vad som är Guds vilja: det som är gott, behagar honom och är fullkomligt.

(Rom 12:2)

Vi måste förstå att det i varje tid är församlingens uppgift att frambära sig själv till Gud (Rom 12:1) för att låta sig förändras av honom.

Paulus varnar församlingen för att anpassas efter världen, så att världens värderingar får avgöra församlingens värderingar. Mycket av det vi kallar förnyelse och förändring är i själva verket bara anpassning efter den här världen.

När församlingen ruckar på gudagivna normer för sex och samlevnad, ja t.o.m. låter äktenskapet ifrågasättas och ge utrymme för andra slags alternativa samlevnadsformer mellan man och kvinna, är det anpassning.

När församlingen anpassar sin teologi inför inomvärldsliga uppfattningar om vad som är möjligt eller inte i form av uppenbarelse, eller gudsingripande (liberal teologi), har det inget med andlig förnyelse att göra. Det är bara eftergiven anpassning.

Men detta är inget alibi för status quo.

Den församling som vägrar att låta sig förändras sviker också Gud.

T.o.m. när den gömmer sig bakom en förment bibeltrohet.

När Paulus gett oss denna nödvändiga varning för anpassning, själlöshet, eftergivenhet, urvattning... talar han om det lika nödvändiga i att låta sig förvandlas.

Vi måste förstå att församlingen är pliktig att låta sig förändras. Att i varje ny tid, och inom varje kultur ställa frågan hur man kan vara både trogen gentemot evangeliet och begriplig gentemot sin omgivning. Ledorden är trovärdighet och tydlighet.

Detta är inte ett lätt arbete då det ständigt kommer att konfrontera vår egen oförmåga, för att inte säga ovilja att förändras. Det kommer att hota församlingens inre liv. Det kommer att väcka upp åsiktsskillnader och diskussioner. I värsta fall leda till församlingsplittring, eller fraktionsbildningar.

Ska vi inför detta hot välja den enklare vägen. D.v.s. att dö i tystnad.

Det är inte ett alternativ.

Att förändra en församling är en ledares svåraste uppgift.

Det är en enorm utmaning att starta upp en församling.

Det är en grannliga uppgift att leda en församling.

Men att förändra en församling är något av det mest komplexa vi kan utsätta oss för. Vi riskerar att trampa människor på tårna då vi lätt kan uppfattas vara utan respekt för det som varit. Våra förändringar riskerar att uppfattas som kompromisser. Saknar vi nödvändig känslighet riskerar vi

också att köra över människor, såra och skapa bitterhet hos många. När denna misstro väl infunnit sig finns nästan ingen möjlighet att genomföra förändringen, i frid och gudsfruktan. Ledarens mandat är hans förtroende. När församlingen ställer sig frågande inför förändringar måste församlingen ha ett sådant förtroende för sina ledare att de genom detta känner trygghet och förtröstan nog att ändå ta de nödvändiga stegen.

Till detta kommer alla hetsporrar som alltid vill förändra allt på en gång.

Det är inte församlingsledningens uppgift att förändra allt på en gång.

Det är församlingsledningens uppgift att försöka förstå vad som är Guds vilja. Att pröva. Att urskilja.

Förändringar är svårt!

Men om församlingens överlevnad är viktig, för att inte tala om uppgiften, är förändringar nödvändiga. Det är en tragedi om församlingens budskap uppfattas som gammalt och förlegat, för att församlingens språk är gammalt och förlegat.

En sak är säker: Guds kärlek är inte gammal och förlegad!

När det gäller hur arbetet ska utföras är också Jesus mycket förtegen. Hans befallning till lärjungarna lyder: *"Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut."* (Matt 28:19-20)

Att ta hela evangeliet till hela världen är ett stort uppdrag. Men inte ett ord om hur. Allt kan inte sägas vid detta begränsade tillfälle. Jesus hänvisar istället till den helige Ande: *"Men Hjälparen, den heliga anden som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er allt och påminna er om allt som jag har sagt er."* (Joh 14:26)

Guds Ande skulle i tid och ordning leda arbetet. I varje tid och i varje kultur skulle den helige Ande finnas kvar hos lärjungarna; initiera tankar, ge kraft och lust till arbetet, ge förstånd och tro, liksom insikt i kyrkans speciella möjligheter i just den situation kyrkan levde i.

Paulus lista i 1 Tim och i Titus brev handlar inte så mycket om arbetet. Den handlar om arbetaren. De inre kvalitéer som var nödvändiga för kyrkans ledare överallt och i alla tider. Det var ledare med dessa kvalitéer som skulle kunna leda församlingen vidare genom olika tider och förutsättningar. De skulle vara beredda att vaka över församlingen med sina liv. De skulle vara beredda att utbreda kyrkan över världen. De skulle t.o.m. vara beredda att förändra det som behövdes.

Eftersom de två listorna i brevet till Timotheus och Titus är i hög grad parallella nöjer vi oss här med att gå djupare in på avsnittet från Titus brev, för att bara hänvisa till Timotheusbrevet när det ger oss något utöver brevet till Titus.

Gruppuppgift:

Läs igenom Titus 1:5-9.

Vers 5-8 listar 14 viktiga egenskaper för en församlingsledare. Vilka? Om ett ord upprepas, som "oförvitlig" i v.6 och 7, antecknar du bara ner det första gången det nämns.

1. _____ (v.6)
2. _____ (v.6)
3. _____ (v.6)
4. _____ (v.7)

5. _____ (v.7)	10. _____ (v.8)
6. _____ (v.7)	11. _____ (v.8)
7. _____ (v.7)	12. _____ (v.8)
8. _____ (v.7)	13. _____ (v.8)
9. _____ (v.8)	14. _____ (v.8)

Vers 9 innehåller en kort arbetsbeskrivning. Formulera om den. Använd egna ord för att uttrycka samma sak:

Kommentarer:

1. Ledaren ska vara oförvitlig.

Jfr 1Tim "Höjd över allt klander."

Ledaren kan inte vara felfri. De ledare som upphöjde sig själva till näst intill moraliskt oklanderliga var också de ledare som kom att förkasta Jesus. Den som tycker sig vara felfri inser heller inget behov av en Frälsare. Vi är alla frälsta av nåd. Även ledaren.

Men kraven på en ledare är större än på andra. Man ska inte kunna hitta något hos ledaren att anklaga honom för. Han ska inte leva ett dubbelliv. Inte vara en hycklare.

Orsaken till att Gud skärper kraven för ledarna är deras ansvarställning. Deras liv påverkar många. Om ledaren faller riskerar han dra många med sig i sitt fall.

2. Ledaren måste vara trogen i sitt äktenskap.

Detta krav måste förstås så att ledaren ska vara trogen och hängiven sitt äktenskap.

Gift bara en gång är inte riktat mot änkemän som gift om sig. Inte heller ligger betoningen på att det ska vara en *man*, d.v.s. inte en kvinna. Jfr 1917 års översättning "*en kvinnas man*". Hedegård översätter: "*vara trogen i sitt äktenskap*".

"Om vi uppfattar Gud som sträng i sina krav på ledare, måste vi ställa det i relation till deras stora ansvar, inte minst för de svaga. Det har inte att göra med Guds nåd, och att den skulle vara reducerad för ledarskapet. Om jag som ledare misslyckas i mitt äktenskap vet jag att Gud är barmhärtig och den förste som vill komma till min hjälp. Om jag har begått en synd vet jag att han förlåter mig i samma ögonblick jag bekänner min synd.

Förlåtelsen från Guds sida är total när bekännelsen från människans hjärta är uppriktig. Herren är också den som vill upprätta, och göra allt nytt. Även om jag går in i ett nytt äktenskap, och därmed missar Guds huvudtanke som är livslång trobet, är Guds nåd så väldig att han kan använda mig på nytt, om jag intar en ödmjuk attityd. Men det finns något som för alltid kommer att förbli omöjligt genom det som skett. Jag har förbrukat mitt mandat att stå i ett andligt ledarskap, en äldstetjänst, i en församling." (Peter Halldorf)

3. Ledaren ska vara respekterad i sin familj.

Hemmet avslöjar oss. Ingen känner oss bättre än vår familj. Hemmet är också den viktigaste platsen för vårt ledarskap. Det är ledarens första ansvar att göra sina barn till lärjungar.

Frågan är i vilken utsträckning detta märks i en församlingsledares prioriteringar.

"Det finns tyvärr ett stänk av sorg som många kristna ledare – inte bara präster och pastorer – kan stämma in i: 'När jag närmar mig slutet av mitt liv är det en sak som jagar mig mer än något annat. Jag har varit en så dålig make och far. Det är som det står i Höga Visan: 'De satte mig till vingårdsvakterska, men min egen vingård kunde jag inte vakta.' (Höga Visan 1:6). När pastoralbrevet fastställer kvalifikationerna för äldste och församlingsledare är ett av de återkommande kraven att 'han skall kunna styra sitt hus och sina barn' (1Tim 3:4,12). För ledare kan detta vara det svåraste av allt." (Paul Beasley-Murray)

Det är säkert också så att hemmet avslöjar oss. Det som vi är bland våra närmaste är vad vi verkligen är.

4. Ledaren får inte vara självgod.

Det grekiska ordet beskriver en person som tror sig vara mer än andra. Ingen vill bli ledd av en självgod, arrogant, överlägsen ledare. En självgod ledare trampar ner dem som kommer i hans väg. Vilket är motsatsen till andligt ledarskap.

5. Ledaren får inte vara häftig.

Ledaren behöver kunna kontrollera sin känslor. Tar känslorna överhanden kommer känslor och vrede att leda honom snarare än vishet och gudsfruktan.

"Ett vredesutbrott är alltid ett minus. Se upp med att bli inblandad i häftiga diskussioner. Även om du vinner förlorar du." (Peter Halldorf.)

Som en stad vars murar är nedbrutna och borta, så är en man som inte kan styra sitt sinne. (Ords 25:28)

6. Ledaren får inte missbruka vin.

Det handlar på nytt om att ha kontrollen. Varken vrede eller berusning får ta över kontrollen. Bibeln innehåller inget krav på absolutism, men i en tid där alkoholen skördar så många människors liv gör den vise ledaren väl i inte alls bruka vin.

7. Ledaren får inte vara hårdhänt.

Brutalitet kan utövas på olika sätt. Naturligtvis genom fysiskt våld. Men fysiskt våld är inte det enda sättet att vara brutal på. Våra ord kan ibland vara förödande som handgranater. Våra ord kan slita sönder och döda.

"Död och liv har tungan i sitt våld" (Ords 18:21)

Särskilt behöver en ledare vakta över sina ord. Ledarens ord påverkar ofta mer än andras. Den gode herdens representanter kan inte bete sig som slaktarens drängar.

8. Ledaren får inte vara sniken.

Jfr 1 Tim *"fri från penningbegär"*.

Kärleken till pengar har blivit början till katastrof för många andliga ledare. Kärleken till pengar förflyttar vårt fokus. När vår inriktning förändras kommer vi allt mer fel ju längre vi går!

9. Ledaren ska vara gästfri.

Bibeln är inte nöjd med negationen *"inte sniken"*. Ledaren ska vara generös. Ordets innebörd ligger i att ha ett hem som är öppet för främlingar. Det handlar som någon påpekat om att ha en TEOLOGI som kan bli TE O LOGI.

10. Ledaren ska vara godhjärtad.

Är ledaren godhjärtad släpper han inte bara in människor i sitt hem. Han släpper också in dem i sitt hjärta. Det är svårt att vara fiende till en godhjärtad människa. Man kommer hela tiden fram till att man själv har fel. Det är inte heller så svårt att underordna sig en godhjärtad människa. Att vara godhjärtad är en slags motsats till att vara hårdhänt.

11. Ledaren ska vara behärskad.

En ledare behöver vara stabil. Han får inte brusa upp och förvärra varje konflikt. En vis andlig ledare vet att *"Ett mjukt svar stillar vrede, men ett hårt ord åstadkommer harm."* (Ords 15:1)

En behärskad människa håller huvudet kallt och hjärtat varmt. En behärskad människa har distans, och distansen ger honom/henne översikt över situationen. Handlingskraft.

12. Ledaren ska vara rättrådig.

Grekiskans *diakos* talar om att någon är rättfärdig, rättvis. En man eller kvinna som inte går att köpa, vare sig med pengar eller smicker. Någon med ett rättspatos. En ledare med ryggrad.

13. Ledaren ska vara from.

Eller *helig*. Ledaren ska vara ett föredöme i kristet liv. Han ska ha nått längre i helgelse än sina efterföljare. Helighet är en gudaandad kvalité i en människas liv. En from, helig ledare är en mogen kristen, med en attraktiv gudsnärvaro i sin personlighet.

Helighet är inte snorkighet.

Helighet är att vara präglad av Gud.

För att ha hunnit försprånget bör ledaren vara en mogen man. Därför skriver Paulus i sitt brev till Timotheus: *Han får inte vara nyomvänd, så att han blir högmodig och faller under djävulens dom.*

Ledarskap kräver mognad. En fromhet som hunnit prövas, få djupa rötter, stabiliserats - och blivit vis.

14. Ledaren ska vara sträng mot sig själv.

Det grekiska ordet är *enkretia* som betyder självkontroll, eller disciplin. Ingen blir en verklig ledare utan en ledares liv. En ledares liv kräver disciplin. Studiedisciplin. Bönedisciplin. Arbetsdisciplin. Ett annat ord för lärjunge är ordet *discipel*, som har sina rötter i ordet *disciplin*, vilket betyder *lydnad, ordning*.

Slutkommentar:

Paulus listar ett antal kvalitéer som är väsentligt för allt andligt ledarskap. Bara en av dem handlar om vad vi skulle kunna kalla kompetens: *och en god lärare*.

Alla övriga kvalitéer handlar om ledarens karaktär.

Vi kunde säga att dessa kvalitéer är nödvändiga för andligt ledarskap.

Vi kunde förmodligen lika gärna säga att det är dessa egenskaper som gör oss till en andlig ledare. Dessa egenskaper gör oss till föredömen. Vi kan likt Paulus säga: *Ha mig till föredöme liksom jag har Kristus till föredöme.* (1Kor 11:1) Den som inte är ett föredöme är heller ingen andlig ledare. Den som inte har ett liv att visa upp har heller inte mycket att säga. I alla fall inte som en andlig ledare. Dessa kvalitéer är alltså inte bara förutsättningen för andligt ledarskap. De **är** andligt ledarskap.

Vi ska dock dröja kvar hos ledaren ännu en stund. Nästa lektion ska vi söka ännu några nycklar till framgångsrikt ledarskap.

Vi ska också avhandla frågan om kvinnligt ledarskap i församlingen. Vad säger Bibeln egentligen?